

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ 6 дин.
 НА ПОЛА ГОДИНЕ 3 "
 ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . 9 дин.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте.

Преплату ваља слаати унутрницом на општински суд а све кореспонденције на уредника.
 РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

Неплаћена писма не примењу се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО.

СТЕЧАЈ

Одбор општине вароши Београда одлучио је на састанку 10-ог новембра прошле године: да се водоводи, канализи и осветлење вароши изврше путем концесије а под најповољнијим условима, који се добију.

Предајући ову одлуку Одбора јавности, Суд општине вар. Београда позива све оне фирме које би се поминутих послова, било појединих било укупних, хтеле примити, да се са понудама обрате Суду до 10 марта ове године (по старом).

Ближа обавештања на захтев даваће општински Суд.

Из седнице 11 новембра 1886 год. Београд.

ПРОТОКОЛ

Годовног састанка општинског одбора 23 Октобра 1886

Били: Председник општине г. Мијаило М. Богићевић одборници и заменици г. г. Ј. Дилбер, Никола Д. Крки, Сергије Станковић, Манојло Клидис, Коста Петровић; Васа Дучић, Јован Петковић, Јанаћ М. Јанковић, Илија Автоновић, Павле Матић, Емерих Штајнлехнер, Атанасије Ђ. Кумануди, Стево Добривојевић, Милош Симоновић, Никола З. Поповић, Јован Милановић и Никола Води.

Бр. 209

Г, Председник. Комисија изабрана на састанку 11-ог ов. мес. да, према привуљеним датама, изради нацрт за измену закона о кантарини подвела је овакав извештај:

„Није потребно, да се нарочито нацрт за измену закона прави, кад се погледа на то, како се постојећи закон

у другим варошима примењује, него је за варош Београд нужно у томе погледу, да се направи разлика између значења „магазинија“ и „дуђавија.“ По томе, комисија из пребраних дата, овако разуме и тумачи значење тих речи: „Магазинија“ је онај који ради на велико — квантум, а ту долазе сви који раде са храном, као и гвожђари и комисионари; а „дуђавија“ је онај који не ради на квантум Сем тога и они који нису у снафу магазинијском, а раде на квантум, долазе по овоме у магазинијски ред.

Овакво тумачење оправдава се и самим законом у коме под одељком 1 говори и помиње „трговачка магазија“ и то баш онде где закон говори о магазинијама.

По томе ми смо сагласни да се за сада не ради на промени законских наређења о кантарији из зборника III. стр. 152, ако се усвоји овако тумачење како га комисија предлаже; је свако друго тумачење било би неправилно и изазвало би штетне последице по трговину за варош Београд.“

Г. Јован Дилбер. Ја мислим да би требало овај извештај комисијски усвојити и по њему поступити.

Г. Ст. Добривојевић. Најбоље би било да се обратимо министру финансије за протумачење закона — ко спада у магазиније а ко у гвожђаре; међу тим да одбор да своје мишљење како се данашње магазиније разуму.

Г. М. Клидис. Ја сам мишљења да се кантарија на кукуруз, брашно, пасуљ, јечам, шишарке, шљиве, гвожђе, цемент и овима подобне артикле наплаћује 7 а на све остале по 20 пара дин.

Г. Ј. Милановић. Слажем се са предлогом г. Клидиса, но само да се и надлежном министру на одобрење предложи.

Усвајајући гледиште предлога г. М. Клидиса и Добривојевића, општински је одбор једногласно

решио:

да се потражи од г. министра финансије протумачење закона о кантарији, с погледом на повлашћене редове и предмете нарочито на жито, кукуруз, брашно, пасуљ, јечам, шишарке, шљиве, гвожђе, цемент и овима подобне артикле.

Бр. 210

Г. Председник Према одлуци општ. одбора од 16. тек. мес. позват је г. Пеја Цветковић да да изјаву да ли одустаје од диферације дрва, но он опет није, хтео доћи већ је послао г. Марка Стојановића адвоката са пуномоћјем, и који је у име Павла изјавио, да неће никако извршити набавку дрва за општ. суд и основне школе тражећи да му селожена кауција врати.

Г. Ст. Добривојевић. По условима има г. Паја да положи 10 од сто кауције од излицитиране цене, и ја сам мишљења да се држи друга лицитација и од Паје тражи да положи и ресто кауције и задржи у обавези за случај ако би том лицитацијом још општина какву штету претрпела.

Г. К. Петровић. Кад већ није примљена кауција коју би Паја по условима одма по свршеној лицитацији имао положити ја бих био мњења да му се кауција коју је положио врати. У будуће пак, да превишемо поступак при лицитацијама, па да се општински органи строго придржавају прописа при расписивању лицитација у опште.

После шире дебате, одбор је са 12¹противу 5 гласова.

решило :

да се обавеза Паје Цветковића за лиферацију дрва сматра за раскинуту а друго од њега тражи још 1⁰ од сто кауције у вориет општинске касе по условима. Противни били: г. г. С. Ставковић, К. Петровић, Ј. Петковић, П. Матић, Ј. Милановаћ.

Бр. 211

Г. Председник. Добио сам једну понуду од Герарда којом нуди општини 1000 мет. хват. буковин дрва по 21 дин. мет. хват. Његов пуномоћник био је такође присутан лицитацији за дрва и оставио је последњу цену по 27 дин. а сага пак нуди 6 дин. јефтиније него ли на лицитацији што је давао.

Г. Јанаћ М. Јанковић. Ако су букова дрва прве класе треба понуду примити јер су јефтина по тој цени.

Г. Васа Дучић предлаже да се држи нова лицитација букових и грабових дрва.

Пошто је време за држање друге лицитације врло кратко и пошто је већ хладно време наступило општински је одбор са 12 против 4 гласа.

решило :

да се понуда г. Герарда до 600 фат. прими с тим да букова дрва имају бити прве класе т. ј. у свему одговарати условима од 12 Августа о. г. СМ 8038 која је он развије потписао; да понуђач има дрва разнети по школама и осталим општинским локалитетима; и да их на тим местима преда одбором одређеној комисији, која је састављена из одборника г. г. А. Ђ. Кумануди, Н. З. Поповића, В. Дучића и Н. Бодр.

А као јемство да ће понуђач са своје стране испунити понуду, он је дужан одмах, чим ово решење потпише, положити у општинску благајну 10 од 100 целокупне вредности, која кауција припада општини, ако понуђач не буде у свему или чести уговор испунио.

Против гласали: г. г. В. Дучић, Ст. Добривојевић, Ј. Милановић и Н. Бодр а г. М. Клодје раније је из седнице изашао.

Бр. 212

Г. Председник. Лиферанти школског и канцеларијског материјала поднели су молбу да им се уговори код полицијске власти не потврђују, пошто су набавке доста незнатне и одмах се по требовању издају.

По прочитању молбе општ. одбор је једногласно

одобрио

да се уговори са набавку школског и канцеларијског материјала код полицијске власти не потврђују.

Бр. 213

Држана је ужа лицитација за чишћење пијаца и остала је на Ружи Табаковић овдаш. за 12.297 динара годишње.

По прочитању извеша о лицитацији, општински је одбор једногласно

одобрио :

држану лицитацију за чишћење пијаца.

Бр. 214

Г. Председник. Концесионар за изношење ђубрета г. Михајло Стојшић поднео је молбу да му се повиси такса за изношење ђубрета, јер му је санитарска власт наредила да ђубре из станова двапут недељно износи. После кратке дискусије, и по прочитању молбе, општински је одбор једногласно

решило :

да концесионар за двапут недељно изношење ђубрета има наплаћивати од сваке имућније породице по 90 пара дин. а од сиротних породица по 20 пара дин. месечно. Ово се не односи на оне који имају своја кола и сами ђубре износе. Овако да се поступа док трају мере, које су у интересу здравља прописане а после да буде по ранијем уговору.

Ради контролисања тачног изношења ђубрета сваки сопственик куће издаће концесионару признаницу да је заиста ђубре на време и тачно изнето.

Бр.

Г. Председник. Лебарски еснаф поднео је молбу да се цена хлеба повиси од 20 на 25 пара дин. кило.

Усвајајући разлоге у молби наведене, општински је одбор једногласно

решило :

да се цена хлеба дигне од 20. на 25 пара од киле

Бр. 8

Г. Председник. Лицитација за откопавање Ибарске улице остала је на Антонију Глигоровићу предузимачу по 1.48 дин. од куб. метра.

Пошто је цена откопавања врло висока, то је општ. одбор једногласно

решило :

да се држи друга лицитација.

Бр. 9

Г. Председник г. Вељко Николић трговац овд. поднео је молбу, да му општ. одбор одобри да може пут који води преко његовог имања на топчидерском брду затворити а други краћи и много бољи опет преко његовог имања отворити. После кратког споразума општински је одбор једногласно

изабрао

комисију од г.г. Н. Бодр и Ст. Добривојевића одборника, да изађу на лице места, пут прегледају и одбору своје мишљење поднесу.

Бр.

По прочитању акта којим се траже уверења о владању и имовном стању за ђаке и кривце општински је одбор

изјавио :

да не познаје кривце: Андрију Стефановића, Стевана Петровића и Милеву жену Милоја Тодоровића, а Владимира да је доброг владања а средњег имовног стања, а ученица Зорка Маринковић сиротног стања.

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Цена хлеба! Према одлуци општинског одбора од 8-ог ов. мес. цена хлеба има се повисити са 2 $\frac{1}{2}$ паре, те ће кило у будуће коштати 25 пара дин.

*

Општина члан друштва Св. Саве. На састанку 8-ог ов. мес. одбор је решио да се општина београдска упише за члана утемељача друштва Св. Саве, као и да се преко тога из благодјелне општинске повластице друштву 900 динара.

*

Пожар У среду 7-ог ов. мес. догодио се је пожар у кући г. Мите Ценића новинара (призренска улица) око 10 $\frac{1}{2}$ часова. Пожар се јачио на горњем боју, због лошег димњака. Овог пута се најбоље дало оценити шта једна и ако мала пожарна чета може да учини само кад има довољно воде; јер су пожарници на брзо успели да пожар локализију и угуше и ако је кућа од слабог па зато и лако запаљивог материјала. Штега није велика што је приземни спрат — трговина — од ватре спасена.

*

Дневни ред. Међу остале предмете на дневном реду прве одборске седнице биће и питање о регулацији вишњичке и милетине улице, за коју су раније донесене већ нужне одлуке. Седница та држаће се у идући четвртак, 15 т. месеца.

*

Понуде. Општина је добила две понуде за грађење основних школа и једне покривене и гвоздене централне пијаце. По понуди имале би се саградити 4 школе са потребним бројем учионица и становова за учитеље. Првој понуди приложен је и план —

Цео посао општину би коштао на 1,200,000 динара а исплата би се вршила годишњим ануитетима од 96.000 динара, дакле са 8 од сто, у што би се рачунало 6% интереса на уложени капитал и 2% отплате.

Данас општина плаћа годишње кирије за закупљене зграде у којима су смештене школе 25 до 26.000 динара не рачунајући у то и две општинске куће. На стан и огрев учитељима, годишње се издаје до 50.000 динара. Према томе даје се лако увидети од колике би користи било усвојити понуде и саградити школе, које би за незнатан низ година

биле исплаћена сопственост општине. Велимо, данас равна сума оној коју би претстављао ануитет, даје се за туђе куће и опет за то епити се имају здраве нити иначе подесне школе, а и не говори се о томе што би се варош обогатила са четири лепе зграде општинске својине. Понуди за школе прикључена је и пијаца, да би посао засекао капитал која понуђач хоће да уложи. Пијаца би се исплаћивала од пијачне таксе, која годишње доноси 20.000 динара. — Тако не би требало никаквих нових извора; цео посао са давањим средствима може да се изврши.

Одбор је начело усвојио прву понуду са састанку (друга је дошла доцније) а изабрао је (на повуду проуче) г. Јована Милановића начелника министар. финансије, Михаила Вятровића, др. Микајла Вујића професоре велике школе, Александра Бугарског архитекта минист. грађевина, Мишу Михајловића професора, Јована Автулу трговца, Буру Коварца директора вел. гимназије, Косту Црног рца профес. Михаила Крстића инспектора минист. грађевине, др. Марка Леко државног хемич, др. Лаза Пачу шеф општ. лекара Др. Ђоку Димитријевића секретара минист. унутр. дела, Благоја Недића Косту Петровића, Николу Стојановића учитеље, Јована Илкића вежињера, Николу Ђорђевића трг. и Димитрија Миловановића апелационог судију.

Комисија је отпочела рад.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО.

КАРАКТЕР

(по Смајлсу)

VIII.

Домаће васпитање.

Потоцима што окрећу воденице света врећа су на усамљеним висинама. Хелпе.

У разговору са госпоњом Кампан, Наполеон I. примети: „како стари систем наставе ништа не ваља“ па упита: „шта би још требало па да се народ може честито васпитати?“ „Мајке“ (требају) — одговори госпоња Кампан. Цару паде у очи овај одговор и он се одава са: „тако је! У тој једној речи лежи цео систем васпитања. Аманет вам, дакле, госпоњо, васпитање будућих матера!“ Еме Мартен.

(Наставак)

Но ако је кућа, као гајиља карактера, најбоља магућа школа, а она може да буде и најгора. Небројева су зла која, између детињства и одраслих година, може причинити неспособност матере ил дадиље. Повери дете таквој глупој или неваљалој жени да га чува, па сво доцније васпитање не може ти штету накнадити. Или, нека је мати нека небрига, нерадница или жена од порока, нека у њеној кући

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

влада раздор, кавга и горчина, онда то није кућа него дом несреће — место од кога се бежи, а не коме се бежи — и *тешко* деци којој буде суђено да под таквим кровом одрасту.

Наполеон I ви имао је обичај да тврди, како „само од мајке зависи хоће ли се дете добро или зло владати:“ Он сам приписује свој скок у животу, у великој мери, материнском васпитању од које је научио и да влада собом, и да даје правац својој вољи и енергији. „Нико — вели један од његових биографа — није већег утицаја де Наполеона имао од његове мајке. Она је била наина која је, нешто строгошћу, нешто нежностћу и правичношћу, тек умела да пробуди у њему љубав, пошту и послушност. Од ње се управо он и научио врлини слушања.“

Један интересантан пример зависности дечије од материне стране, налази се у једној узгредној белешци школског референта г. Тифела. „Облазећи — вели он — једну велику фабрику где се многа деца у службу примају, дознам да се управници увек претходно обавесте о карактеру мајке детиње; па, ако је она добра, на сигурно се рачуна да ће и дете бити на свом месту. Нико међу тим нија разбирао какав је отац*“

Тако исто уочен је факт, да, баш кад се отац и проневаљали — пропије или, као што реч иде, „оде врагу.“ — ако само мајка остане паметна и ваљана, фамилија ће се држати, и деца могу ипак из те куће сретна изаћи; док, напротив, ако жена удари у несрећу, ма шта муж и стац да чини и ма колико да се уније, он ретко да икада успе да накнади деци губитак честите матере.

Већи део утицаја који мати има и врши у тесању карактера остаје, по самој нужности, незван; а то за то, што се најбољи део тог позива изврши у тиху кругу породице, под скривеним кровом кућним. Ту, добра жена и мајка непрекидним напором и неуморним стрпљењем, показује детету путеве дужности, ту она добије најсјајније победе — победе, које, самим тим што су домаће и приватне, остају незабележене — али о којима ипак ми често читамо у историји карактера. Јест, добре мајке могу и не дочекати своју награду; али добро дело њихово живи и после њих и вечно урађа добрим плодовима.

Ми не слушамо толико о великим женама колико о великим људма, али у накнаду за то слушамо најчешће о *добрим* женама — што — кад се упореди са заслугама које оне, према мушкој страни, имају у образовању карактера — излази: да оне много више на том пољу ураде него кад би нам изградиле и најбоље слике, написале и најученије књиге, или компоновале и најлепше опере. „Цела је истина — вели Позеф де Мајстр — да жене нису дале никакве узор — произволе. Оне нису саставиле никакву „Илијаду“, ни „Слободу Јеру-

салима“ ни „Хамлета“ ни „Федру“ ни „Изгубљени Рај“ ни „Гартуфа“. Оне нису испланирале никакву „Петрову цркву“¹⁾ ни избиле из главе каквог „Месију“, ни изрезале каквог „Аполона Белведерског“ ни изживописале „Страшни Суд“. Оне нити су измислиле алгебру, ни изумеле телескопе и парне машине. Али оне су урдиле нешто више и теже од свега тога: оне су на криму свом одгајиле најврсније и најврлије синове и кћери рода људског — дакле — нешто највише и најдудије на свету!

ПОДЛИСТАК

СРБИЈА

У

ДЕВЕТНАЈЕСТОМ ВЕКУ

НАПИСАО

Сен-Рене Таљандије

ЧЕТВРТИ ДЕО

Милош Обреновић кнез Срба

III

Успех Милошеве дипломатије. — Јамства дата Србима. — Аверманска конвенција (септембра 1826.) — Ратификација руског цара (октобра 1826.) — Радост народа у Србији. — Скупштина од 15 јануара 1827. — Једна парламентарна седница. — Беседа Милошева. — Нова заклетва народа кнезу српском. — Присатан живот Милошев. — Посета једног пруског официра пожаревачком двору (1829). — Патријархални ручак — Кнежева породица. — Кнегиња Љубица.

(Наставак.)

Сутра дан, 16 јануара 1827, скупштанари саставе једну адресу султану, у којој га моле да потврди Милошу Обреновићу титулу књаза Србије, дату му од његових Срба још десет година раније. У исто време, они изјаве жељу, да султан одобри да од сада Србин заузме митрополитско место у народној цркви. На дан 17 ист. месеца врховни Суд, овлашћен да изради нову формулу заклетве верности Милошу Обреновићу, сазове скупштину пред велику крагујевачку цркву; формула буде на глас изговорена, и сваки се ту закуне. Заклетва се свршавала овим речма „понављајући заклетве од 1817 и 1826 ми, сви, једним срцем и једном душом, именујемо тебе за господара и књаза нашег и наше деце и даље с колена на колена. И ми, и у своје и у нашег потметства име, кувемо се теби, и твојој браћи, и твојој деци и целој твојој фамилији, да ћемо ти до века бити верни људани.“

Сва ова разна акта — и изјаве благодарности и заклетве верности — буду предане књазу из руку оберкнеза пожаревачког. Књаз их прами, положи их по српском обичају на голу главу, а за тим позива једног за другим чланове

* Види књигу г. Тифела, „Извештај школских инспектора у Инглеској и Велсу“ 1850 год.

1) У Рију.

скупштине и изљуби се са свима, држећи за сво време у руци акта која поново овештавају његово суверенско звање.

Е сад, по што смо видели Милоша и у прилици вршења господарске му улоге, и на позорници јавнога живота, и пред лицем народа му — време је, управо, тренутак је то, и за изношење оних драгоцених података који довршују слику његову. После државника на реду је домаћин. Јер, нисте ли ви ради знати како је свакидањи живот свој удесио човек од политике? коме су тако велики интереси поверени, око кога толике опасности зијају, који говори хришћански, а тако често ради по турски.

Вратив се с пута по дунавским земљама г. Тувнел је у години 1839 ове редове написао: „од неког времена и Русија и Инглеска и Аустрија имају своје консуле у Београду, а сво сад је и Француска послала једног свог агента. Дипломација је дакле, једна једанпут, призвала Милоша за суверена! Мена је јако жао што остало нам могло допрети до Крагујевца да походим овог књаза — сељака: желио сам да створим себи мњење о реформама које је он са толико смелости предузео.“*) Но, десет година пре г. Тувнела — дакле баш ускоро после догађаја које мало час испричасмо — један пруски официр по имену Отон Фон Пирх путовао је по Србији у цели потањет изучавања њеног преображаја под руком Милошевом. Он се тврдо решио био да нађе књаза сељака, па ма где га морао тражити. Њему су у Земуну дали сва потребна обавештења — рекли су му: да се обрати Димитрију Давидовићу првом секретару кнежевом, човеку, иначе врло љубазном који говори више странах језика, и кој ће га радо представити књазу. Милош је у то време имао две столице: Крагујевац, као главно седиште своје владе, и Пожаревац где је проводио јесен са својем фамилијом. Г. Фон Пирх нашао га је према томе, у Пожаревцу кад га је октобра походио. Сава варош (Пожаревац) је чиста и весела, а у њој дом кнежев ћерамидом покривен; куће кнезова и неколико трговаца дају јој спољну физиономију. Ту се човек више не осећа у средини турског варварства већ у земљи цивилизације. На хоризонту, иза моравских шума, виде се планине Рудника чије врхове снег тек што беше покрио..... Путника одведу у канцеларију Димитрија Давидовића.

После неколико часова прими га и сам Милош, окружен својим дворјавима министрима и војводама, а сутра дан позове га и на ручак. Ништа простије (вели гост) од конака српског књаза. *) Високо прошће служало је за ограду простору на коме су биле подигнуте равне зграде господарског двора; а овде се сусретамо и са ориџиналним називима чији је смисао претрпало многу промену. У првој авлији главно здање је „конак“, дрвена зграда са једним спратом и „чардаком“ с лица. Ту је у истини огњиште, право средиште заједничког живота. Иза овог подиже се нова и масивна зграда са јевропским распоредом намењена по лузи. У другој авлији

налази се „канцеларија“ (такође дрвена зграда при земљи) а иза ње шгале и барутни магацин. Свуда највећа чистота и ред. Пред „конаком“ су двоја врата, а шиљок стоји код барутане... Негде са представљањем смо готови; сад ће се седати за сто; оставимо с тога реч самоме госту и кнеза Милоша и кнегиње Љубице:

„Кнегиња Љубица (вели г. Фон Пирх) има око четрдесет година, али је још жена ретке лепоте. Њене црте показују велику одлучност, а њено држање је пуно природног благородства. Одело је на њој простије чак и од одела других жена у вароши — управо — што ју с те стране одлукује јесте једно богато либаде и један дијамант у коси. Сва њена спољашност привлачује нам достојну и вредну домаћицу, која ниги може да сакрије високи ранг који заузима ни ванредност духа којим дисе. Она је та шта управља свима домаћим пословима; а она и преде и плете и надгледа кујну и води бригу о васпитању своје деце, а користи се сваком приликом да сама што год научи. Она често иде у Земун, где јој је ћерка удата за једног богатог трговца а иде и у маџарска купатила Мехалије. Ту је она видела и јевропске „моде“, али је ипак остала при просвети пређашња јој живљења.

Брак кнеза и кнегиње датира из времена када је Милош ратовао још за свог старијег брата Милана. Она му је била јуначка друга у оним страшним данима када су људи били у непрестаној опасности да погубе главе а жене да доживе напаст. Примисана да мења кров сваког дана да вечно буде на стражи за свој образ, она је у исто време научила и да јаше коња и да влада пиштољима..... Кад ме је Давидовић представио кнегињи, она ми рече на српском језику: „добро нам дошли! нама је веома драго што сте се до наше Србије потрудили. — Да ли вам је још жива мајка или отац, те да се радују да вас опет виде?“.. За тим будем представљен млађој ћери Јелисавети, од осамнајест година, која беше лепо одгајена, па и нешто јевропски васпитана јер говораше талијански и свираше на клавиру. Предмет хвале била је њена блага нарав, и правична природа као и онтроумље и дар да се користи науком коју јој учитељи уљвају. И оба сина кнежева Милан и Михајло, били су ту; обоје још деца, једном дванајест а другом седам година. Старији који беше слаба састава, тек почињаше да се развија, а млађи беше лепо дете пуно живота и миливе. Учитељ им предаје латински и српски као и елементарна знања. И они се играју као и сва друга деца. Лупајући у добош они, на челу пожаревачких им другара, подражавају војницима који се од скора у вароши баху „ексерцирали.“ Кнез има два брата, господар Јована оберкнеза Бруснице, и господара Јеврема оберкнеза шабачког

Око једанаест сати звон огласи ручак, и сви гости скупеше се на чардаку. Слуге донеше воду за умивање руку, а ми уђосмо у једну веома просту трпезарију, где сто беше постављен по јевропски. „Сад ћете видети један патријархалан ручак“ — рече ми Давидовић на прагу трпезарије, и праву ми је истину казао! Кнез оде горњем крају стола и стаде. Сви скидосмо капе кад мали Михајло прочита молитау. Тада кнегиња привесе кнезу чашу ракије која ваздрави гостима и целом народу српском, — и онда сви поседасмо. Кнез беше у зачелу на некој столици надле

*) Види у „Revue des Deux Mondes“ од 15 марта 1837 чланак „Угарска“ од Едварда Сувнела стр. 801.

*) Конак долази од српске речи. „Конаковати“ значи преноћити. Примењује се на свако велико здање а нарочито на владалачке дворце.

престо, а са стране му сеђаху деца! — Мене посадише десно од старијег кнежевића а до мене Давидовића. На левој страни био је млађи син, са архимандритом и господар Васом до себе. Даље су долазили остали гости по реду, али кнегиња и њена кћи осташе на погама једна с десне а друга с леве стране кнежеве. Мени је то тако чудно изгледало да једва смедох и сам сести. Више и од тога, оне су за време ручка служиле кнеза и синове — јер је такав обичај српски. Од кад је кнегиња жена Милошева, она није ни један једни пут села за истим столом са својим мужем. Него, у многим кућама српским — поименце у браће кнежеве — не држе се тако строго овог обичаја. Ја сам тада тек разумео оно што ми Давидовић рече на уласку у трапезарију...

Кад сви гости заузму своја мест, свакоме се послужи по чаша ракије, коју он испије у здравље господара и његова народа.

Што се чаршава на столу тиче, он је леп као и код нас. Таџири су од цинка, јер је порцулан тешко заменити кад се разбије. Ножеви и виљушке сребрне су, рађене у Бечу, и носе име кнежево. Сваки имађаше пред собом по један сребрни пехар, на коме беше изрезан грб кнежев, а, при том, лепе чаше кристалне. Један други сто беше постављен на крају трапезарије. — Прво донеше чорбу. Кнегиња усу чорбу у таџири, даде послужити госте а сама послужи кнеза. Госпођица Јелисавета служила је своју браћу и архимандрита, а била је на руци и кад је друго што устребало.

За ручком водио се жив и весео разговор. Сви су имали реч, но ни један није заборављао на ранг кнежев. И кнегиња је често прилазила столу и мешала се у разговор. Кнез ме је питао о финансијским установама моје земље, а нарочито о пољској привреди; док сам из самог начина стављања његових питања могао видети колико га ствар интересоваше. За тим се поведе реч о рату. Тражише да им причам о неким биткама Наполеоновим; пошто су неке књиге о тим великим борбама биле и на српски преведене. Кнез је нарочито желио да чује мој опис личности и спољашности војводе Блехера. Било је говоре и о старим ратовима између Пруске и Аустрије. Тем приликом ја рекох кнезу како је он (Милош) у очи борбе на Пожаревцу изабрао исти начин да електрише своје војнике којим се и Фридрих Велики послужио пред битку на Лајтенеу — а на име: заповедио онима који немају у се поуздања да иду кући за времена. Кнез ми на то само одговори: „и не иде друкч“. За тим сам узео да најзанимљивије прича о свакојаким мукама и невољама својим у рату. Могу рећи да ни један једини тревута није за ручком прошао а да странца најживље не заинте ресује. Па како је све то природно! Каква простодушност! и каква отвореност! Човек се ту, доиста осећа у средњи људи који су много видели, много се борили и патили¹⁾.

Ова слика патријархалног живота Милошевог слаже се са нашим описом. Она пружа још и нека неопходне прте броју оних које већ знамо и даје нам могућности да што верније уочимо еву многострану физиономију. Г. Фон-Пирх за тим описује дневни живот кнежев — не

гове раденичке навике, његове односе са секретарима, уредбе његове канцеларије, улогу и почастиности и оданости кнегиње Љубице према своме мужу. Дванајест година доцније, један француски путник обићиће Милошев „конак“ у Београду. Али Милоша ту бити веће — оборила га револуција. На место његово наћи ће сина му, кнеза Михајла; а око младог, заседама опкољеног владоца будну мајку, верну љубу прогнана јунака која ће са оштрим пртама својим, са заносним и строгим изразом, са племенитим погледом, са црном шамијом оплетеномкосом и са црном везеном хаљином, личити више на какву калуђерицу него ли на владајућу кнегињу.²⁾

Па да л' је потребно да се сгледат г. Фон Пирха у 1829, а оној г. Блан која у 1841, дода још каква живља боја? — Јест, жена, која је по источном обичају, онако смерно служила свога мужа, кнегиња, која се уподобила калуђерици, она иста, умела је да, на саме очи Милошеве, даде доказа енергији у чијој се суровости добро огледа дотична хришћанска цивилизација, варварским печатом ударена. Није довољно рећи са г. Фон Пирхом, да је кнегиња Љубица, принуђена да се брани од Турака у њенима страхоте, научила да влада коњем и пиштољем, јер се за њу прича, да је она и од самога Милоша умела да брани част брачног крова. Као и Карађорђе. Милош је био човек од страсних пожуда; и ако је предање о њој тачно, кнегиња се у више прилика није устручавала да сама себи задовољење извојује. Она је у такој прилика умела кова појачати право милосници свога мужа отићи и куршум јој кроз главу пројурити. Милош, који је поштовао своју жену као јунакињу, није се смео бунити противу ове страховите опомене на ред. Она је њега победивила самом силом своје верности он је уживао у љубави коју она улива његовом народу, знајући да је њен живот њему штит. Ако се дакле, после неког времена ипак у исти грех срџало, сведоштво је ту, да се иста правда одма јављала са извршењем исте крвава и неумитне казне.

МЕСЕЧНА ПИЈАЦА.

Београд 2 јануара 1887.

481.907 кл. пшенице	прос. цена 14.45
303.185 кл. пшен.	браш. леб. 18.90
55.125 кл. пшен.	фаног.
123.747 кл. кукуруза	9.50
37.939 кл. јечма	прос. цена 9.50.
77.467 кл. овса	9.50
920 кл. ражи	10.
32.800 кл. мекиња	7.
4.125 кл. криза.	
8.397 кл. пасуља	
	коре брезове
975 катрана	20
59.859 кл. креча	4.50
117.742 кл. сенз	7.50
22.890 сламе	5.50
349.535 кил. сувих шљива	30.98 до 19
18.902 кл. лоја	66.40
17.395 кл. ораја	28.50
110.200 лит. ракије	меке 20.
4.650 лит. ракије	љуте.
1.200 лит. ракије	комове
316.500 лит. вина	црна од 37 до 23.60
61.200 лит. вина	бела од 37 до 24
69.690 кил. свиња	63.50
969 кил. арпаџи	

¹⁾ Види књигу „Reise in Serben im Spätherbst“ 1829 ода Огана Фон Пирха првој лајтенига у краљевској-пруској првом гардијски пуку. 2. свежак Верлин 1830 I св. стр. 145-155.

²⁾ Види док „Voyag en Bulgarie pendant l'année 1841“ од г. Блана-кија члана „Француског института“ 1 кв. Париз 1842 стр. 69.

Увоз из Аустро-Угарске

47.638 кл. брашна.

1.067 кил пасљау.

24.000 мекља

7.041 кл. шпиритса

Извоз за стране земље.

2.323.425 сувих шљива

3.741 кил. пекмеца

19.826 кил. ораја

11.980 ком. кожа овчи

35.371 ком. кожа јагњећи.

21.155 ком. кожа козји

4.449 ком.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Кроз који дан почеће се штампати у мојој штампарији превод из историје словенских књижевности од **Алекса Пипина**

ИСТОРИЈА СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Преводник послао ми је пре од свој са ово неколико речи:

„Две су ме ствари потстизале на превођење ове историје српске књижевности: што је дело врло ваљано, и што је оскудица у нашој књижевности у таким делима. О појединим питањима из наше историје књижевне доста је писамо, али су ти радови порастурани и много их је тешко набавити; целу пак ваћи ћемо једва у два три дела (*Шафарика, Новаковића и Вагн. Јагића*). У нашим сред. школама употребљавана је *Новаковића* историја књижевности, но како је она изишла из продаје пре 2—3 године предмет се тај јамачно „диктује“ у школи, јер је врло тешко друкчије радити кад ђаци немају никакве књиге у рукама.

За оне који не знају за *Пипина* навешћу овде суд двојице наших литерарних историка — *Ст. Новаковића* и *Св. Вуловића*. Још 1872 г. *Ст. Новавић* у приступу ка преводу *Шерове* опште историје књижевности казао је да је изоставио словенски део, а да ће за Словене или написати (као што је то у сличној прилици учинио *А. Пипин*) или превести *чужену књигу*: преглед историје словенских књижевности. Међутим тај је преглед написан још 1865 године. После 14 година преглед *Пипинов* изиђе у другом издању као: историја словенских књижевности. Ево шта у њој говори о пређашњем прегледу *сам писца*:

„Расматрајући пређашњи преглед увидео сам потребу да га знатно проширим: било је потребно попуњити празнине, што је у првом издању између осталог зависило и од недостатка у књигама; сад сам с те стране био безбржњији. Требало је увести истраживања, која су се појавила од тога времена (т. ј. од 1865) и дати у многим прилика-

ма опширније историјске објашњаје и библиографију;“ и т. д.

У „науци о књижевности“ (стр. 12) *Св. Вуловић* каже за ово дело да је оно „до сад најбоље.“ —

Српску књижевност поделио сам на два дела: стару књижевност (с дубровачком) и нову; обадва биће засебно наштампана. Гледао сам да што мање попуњам стару књижевност из других писаца а више нову, где је попуњавање на неким местима врло потребно. Треба већ једном спремити ручне књиге за ђаке; господа наставници могу онда лако скраћивати и дометати оно, што нају боље у другога. Буде ли добро примљен овај превод, превешћу, ако не сву историју словенских књижевности, а оно барем најодабраније ствари из њих.“

*

Молим уреднике српских листова да прештампaju свај оглас. Господа, која усхтеју да купе превод нека изволе јавити то или потписаноме или г. Душану Валожићу књижду у Нишу.

Децембар 1886 г. Ниш.

Коста Чендеш

штампар.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Започесмо седмо коло нашој *Народној Библиотеци* улазимо у седму годину овог нашег предузећа. Подруги стотина свезака, које су изашле у *Народној Библиотеци* најбољи су сведок оној озбиљности, са којом смо се ла тили издавања ове књижевне збирке, речит су доказ за ову савесност, са којом смо у овом послу поступали *Српски писци* првога реда нашли су достојна места у *Народној Библиотеци*, која се уз њих кити најславнијим именима из словенских и несловенских литература. Не ћемо овде наводити, који су све писци заступљени у нашој *Народној Библиотеци*; ко их жели знати сусрешће се у њој са првим именима. Не ћемо трошити речи ни на препоручивање ове праве народне библиотеке: не само јер нам није обичај да вашарским начином своја издавања намећемо и хвалимо, но и што држимо, да је за шест година дана читалачка публика мал, довољно прилике да оцени праву вредност *народној библиотеци*. Ми смо гледали, да нашем народу дамо прилике да се *нар. библиотеком* на лак начин и за мален новац дође до одабрана читања, до праве домаће књижице, која ће му увек дати пријатна разговора и племенита побуђења.

Ми ћемо и даље у досадањем правцу поступати у издавању наше *нар. библиотеке*, која ће у овом колу довести свршетак *Стејићевих* скупљених списа, као и крај главном делу из *Рајићевог* великог дела о српској историји; осим тога наставиће се издавање дела *Ј. С. Поповића*, које се такође примиче свом концу, а даће се у руке читаоцима друго дело даровитог проф. *Лазара Лазаревића*. Словенске књижевности биће заступљене *Тургењевим*, *Груђињским*, *Бозиохом*, *Јурчићем*; а од несловенских писаца доћи ће у ово коло *Голдони*, *Шилер*, *Ложика*, *Трубеа*.

Ми ћемо чинити, што се од нас са разлогом може искати. На народу је, да својим одзивом покаже, да зна уважити озбиљна књижевна предузећа, као што је *нар. библиотека*.

Она ће и на даље излазити редовно сваки 14 дана. Преплата на 24 свеске (од 145 до 168) износи ф. 3.50 или 7 динара.

Сваки, који се претплати, добиће сваку свеску чим изиђе наплаћено под кретошлетом, те ће тако преко читаве године имати најлепшу и најјефтинију забаву.

Умељавамо г. г. свећенике, професоре, учитеље и сваког честитог Србина, да се прими скупања претплате. На 8 примерака иде 1 бесплатно.

Новац заједно са списком претплатника нека се управи на потписану књижу; из Србије и Црне Горе у наплаћеном писму, иначе са поштан. упутницама.

И до сада взивавше свеске 1—144 (које су на крају овог списка обележене) може сваки под тим истим условима набавити.

Поједина свеска стаје 16 н. или 35 пара. Ко поједине свеске наручи, нека изволи уз новац назред и поштарину за 1 свеску 2 н. (5 пара), а за више свезака 5 до 10 нов. (10 до 20 пара) према броју свезака, пратити. Поједине свеске не могу се због маленкости на коме с платом у наточ (per Nachnahme) послати.

У Панчеву, о Божићу 1886

Књижара Браће Јовановића.

ОГЛАС

На дан 13 тек. мца. од 2—5 сати после полне држаће се у канцеларији инжењерског одељења суда ово општинског јавна усмена лицитација, за набавку потребне количине цигаља, цемента (хидрауличног креча) и чистог ситног колубарског песка, потребних за зидање гробница на новом београдском гробљу.

Лицитација Два држаће се и то:

а., Од хиљаду (1000) комада цигаља.

б., Од хиљаду (1000) килограма хидрауличног креча. —

в., Од једног кубног метра чистог ситног колубарског песка.

Кауције полажу се при лицитацији и то:

а., За набавку цигаља у хиљаду (1000) дин.

б., За набавку хидрауличног креча у шест стотина (600) динара. и

в., За набавку чистог ситног колубарског песка у пет стотина (500) динара у готову новцу или у државним артијама.

Ближи услови могу се видети у канцеларији инжењерског одељења суда ово општинског сваког радног дана у време канцелариско.

Из седнице суда општине Београдског Г. № 7 5 Јануара 1887 год. у Београду.

ОГЛАС

Објављује се грађанству ради знања да ношење леда са земљишта и обала општинских преко општинског земљишта стоји под надзором општине београдске, и да се од једних кола леда плаћа у корист касе општинске такса по 30 парадина.

Печати се дају по наплати таксе у канцеларији рачунског суда.

Према овоме, сваки снај ко жели одвести лед дужан је предходно јавити се суду и так у платити, јер који се ухвати да ради противно овоме судском наређењу газниће се четвородуплом таксом у корист касе општинске.

Из седнице суда општине београдске 5 Јануара 1887 године Бр. 1. Београд.

СТЕЧАЈ

Општини вар. Београда потребан је још један стални инжењер, коме је општински одбор буџетом утврдио плату од 3000 дин. годишњ.

Према томе позивају се сви они инжењери који би се хтели општинске службе примити да се са документима о спреми својој обрате Општинском суду до 1-г, а избор извршиће се најдаље до 15-г, фебруара т.к. године.

Изабрани ће се одмах извесити, а осталима документима вратити.

Од стране Суда општине вар. Београда АБр. 1992 — 31 Децембра 1886 год.

ОБЈАВА.

Грађанству ове вароши ставља се до знања, да ће од идуће на сваке суботе по један свештеник излазити на ново гробље, ради спомена умрлих.

Од стране Суда општине вар. Београда № 213. 4 Јануара 1887 г. у Београду.

ИЗЈАВА БЛАГОДАРНОСТИ

Гос. Павлу Поповићу војном лекару

Богу на вама г. докторе, имам да благодарим за спас мога сивчића Милана! Седам година болос ваше ми дете од очију и беше у опасности да са свим вид изгуби.

Али ви милостиво примисте се, спаосте дете за незнатно време, а мени повратисте ретку родитељску радост.

Нисам у стању, господиве да материјало довољно, наградам ваш племенити труд и успех; али ћу вам зато нерујте до гроба остати благодаран.

Београд 1 Јануара 1886 год.

Илија Глишић

служитељ

Општине Београдске.